

GREENPEACE

SAYI #170

ZONGULDAK
İÇİN ADİL
DÖNÜŞÜM



İçindekiler



Zonguldak için adil dönüşüm

Kömür, Zonguldak için yapabileceğini yaptı. Tarih içindeki görevini yerine getirmiş olan, tüm dünyanın hızla uzaklaştığı kömüre dayanan bir istihdam ve yaşam biçimi bizi geleceğe taşıyamaz. İklim krizi çağındayız ve krizin en büyük sebeplerinden biri kömür.

Waste Land belgeseli ve dünyadaki çöp sorunu

Lucy Walker yönetmenliğinde, 21. yüzyıl sanatının çevresel işlevine ışık tutan sanatçı Vik Muniz'in Brezilya'daki en geniş çöp arazisi Jardim Gramacho'ya giderek toplayıcıların portrelerini sanata dönüştürmesini konu alan "Waste Land" belgeseli; çöplerin toplanma, ayrıştırılma ve geri dönüştürülme sürecinin önemini bir kez daha altını çiziyor.



Ormanlar yalnızca ağaçtan ibaret değil!

Türkiye, COP26'da 133 ülke ile birlikte imzaladığı bildirgeyle sürdürülebilir kalkınma, kapsayıcı kırsal dönüşüm ve arazi bozulmasını 2030'a dek durdurma hatta tersine çevirme taahhüdünde bulundu. Peki Türkiye bu taahhüdü yerine getirmek için neler yapmalı?

Penguenler hakkında 13 ilginç bilgi

Her yıl 20 Ocak'ta Dünya Penguen Farkındalık Günü'nü kutluyoruz. Antarktika'da yaşam alanları ve temel besin kaynakları tehdit altında olan bu eşsiz canlıları hatırlamak için çok sebebimiz var. İşte bunlardan bazıları...



GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz
Basım ve Tanıtım
Hizmetleri Ltd. Şti. adına
Barış Bilgen

Genel Yayın Merkezi

Meşrutiyet Mah. Ebe Kızı Sok.
No: 16 / B28 Şişli / İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Barış Bilgen

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Çevik

Editör

Çiğdem Özkan

Baskı

Printworld Ambalaj Etiket
San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

F₂O Reklam ve Tanıtım

Dağıtım

PTT

Kapak fotoğrafı

© Caner Özkan / Greenpeace



GREENPEACE

SEVİNÇ KÖYÜ KÖMÜR OCAĞI İSTEMİYOR !

Kömür tozu solumak istemeyen Sevinç Köyü sakinleri, Zonguldak ve Elbistan'da kömür madenlerine yakın yerleşimlerde görünen kirliliğin kendi yaşam alanlarında gerçekleşmesinden korkuyor. 21 Ocak'ta gerçekleşen Sevinç Köyü Halkın Katılım Toplantısı'nda da bu korkuyu açıkça dile getirdiler. Toplantıya yönelik izlenimleri Greenpeace Eskişehir Gönüllüsü Ezgi Güler kaleme aldı.

Sabah saat 9:15 sularında Eskişehir, Odunpazarı'na yapılmak istenen kömür madeni projesinin halkın katılımı toplantısına katılmak için yola çıktık. Toplantı, Sevinç Mahallesi Sosyal Hizmet Binası'nda yapılacaktı.

Çoğunluğunu yerel halk ve STK'ların oluşturduğu kalabalık ile içeri geçtik ve toplantı yerel halkın projenin gerçekleşmesi halinde köylerine verecekleri zararları anlatmasıyla başladı. Yetkililerin kömür madeni projesini olduğundan zararsız gibi göstermeye çalışması sonucunda sesler yükseldi.

Ortamdaki gerilimin artması üzerine Odunpazarı Belediye Başkanı, böyle karışık bir ortamda sağlıklı bir bilgilendirme yapılamayacağını dile getirdi. Toplantıya katılım sağlayan STK'lar, yerel yönetimler ve bölge halkıyla gösterilen kararlı mücadele sayesinde toplantı sonucuna ulaşamadı.

Sevinç Mahallesi, Odunpazarı'nın %10'unu ve civarındaki 4-5 ili yetiştirdiği domates, pancar ve mısır ile besleyen ve barındırdığı 15.000 hayvan ile hayvancılık yapan bir köy.

Sevinç Mahallesi sakinleri, geçimlerini %80 hayvancılık ve %20 tarım ile sağlamakta. Köyün sahip olduğu mera alanlarının yarısının organize sanayiye ait olduğunu söyleyen köy muhtarı, diğer yarısının da kömür ocağı için alınması durumunda Sevinç Mahallesi sakinlerinin geçim kaynaklarını kaybedeceğini söyledi.

Porsuk'un can damarlarını da kapsayan projede, bölgedeki yeraltı sularının tamamı çekilecek ve bunun sonucunda tarım ve hayvancılık sona erecek. Bu durumda geçinemeyecek olan ve kömür tozu solumaktan korkan köy halkının başka şehirlere göç etmek zorunda kalacağı söyleniyor.



ZONGULDAK İÇİN ADİL DÖNÜŞÜM

Kömür, Zonguldak için yapabileceğini yaptı. Tarih içindeki görevini yerine getirmiş olan, tüm dünyanın hızla uzaklaştığı kömüre dayanan bir istihdam ve yaşam biçimi bizi geleceğe taşıyamaz. İklim krizi çağındayız ve krizin en büyük sebeplerinden biri kömür.

Paris Anlaşması'nı onayladığımız, karbonsuzlaşma yol haritalarını tartıştığımız bu tarihi günlerde, kömürlü termik santrallerin kapatıldığı ve kömür madenciliğine bağımlı olmayan, özgür, çeşitli, mutlu ve sağlıklı bir hayatı yaratmayı konuşmalıyız. Zamanı geçmiş, yarardan çok zarar getiren kabullerden uzaklaşmalı; kamu sağlığını geliştiren, iklim ve çevre dostu şehirciliği geliştirmeliyiz. İklim biliminin yol göstericiliğinde, gezegenin ve Türkiye'nin iklim krizinden sağ çıkması için gerekli politika yapıcılığı yaratmalıyız.

Zonguldak'ın varoluşunda ve bugünlere gelişinde büyük sorumluluk alan kömür madencileri, artık daha güvenli ve sağlıklı işleri hak ediyor. Madenciliğin mesleki kısıtları yüzünden eşitsizliğe maruz kalan kadınlar, istihdama eşit katılım şartlarını hak ediyor. Çocuklar babasız büyümeyi, madenciliği kader olarak kabul etmemeyi hak ediyor. Gençler işsizlik ve hava kirliliği yüzünden güzel Zonguldak'tan ayrılıyor, gençler kendilerine ekonomik tercih sunulmasını hak ediyor. Zonguldak kömürün kırılganlaştırdığı, fırsatsız bıraktığı bir şehir olmaktan çıkmayı, adil bir dönüşüm geçirmeyi hak ediyor.

Politik aktörler ve karar vericiler ise bu ülkenin refahı ve gezegenin selameti için yurttaşlara hakettiği temiz havayı, temiz gıdayı, temiz bir çevreyi, temiz, adil ve sağlıklı işleri sağlayacak politikalar üretmeli.

Zonguldak'ta ve tüm Türkiye'de, iklim krizine dirençli bir yaşam kurabilmek için kömürden çıkış ve adil dönüşüm politikalarını tartışmalı, hayata geçirmeliyiz. Kömür terk edilen bir çağın eski, kirliliği teknolojisini. Yarının dünyası, kömürden çıkış ve adil dönüşüm ile mümkün.



WASTE LAND BELGESELİ VE DÜNYADAKİ ÇÖP SORUNU

Lucy Walker yönetmenliğinde, 21. yüzyıl sanatının çevresel işlevine ışık tutan sanatçı Vik Muniz'in Brezilya'daki en geniş çöp arazisi Jardim Gramacho'ya giderek toplayıcıların portrelerini sanata dönüştürmesini konu alan **"Waste Land" belgeseli; çöplerin toplanma, ayrıştırılma ve geri dönüştürülme sürecinin öneminin bir kez daha altını çiziyor.**

Öykü Özsüt / Greenpeace Gönüllüsü



© Bernd Lauter / Greenpeace

Belgeselin konu aldığı toplayıcılar, haftanın her günü Rio de Janeiro halkının attığı tonlarca çöpten geri dönüştürülebilir malzemeleri topluyorlar. Çöplükte plastik su şişeleri, karton kutular, metal tabelalar gibi birçok geri dönüştürülebilir malzeme yer alıyor. Teknolojinin bu denli geliştiği günümüz dünyasında fakir kesimden insanların kilometrelerce devam eden bir çöp yığınına elleriyle ayrıştırması ne kadar doğru?

Atık yönetimi hammaddeler için yeni pazarlar oluşturarak ekonomik fırsatlar yaratırken, kaynak verimliliğine de katkı sağlamaktadır. Tüketici toplumun atıklarının yeniden kullanılması, iş kollarını genişleterek işsizliğin de önüne geçer. Buna rağmen, çoğu ülkenin sürdürülebilir kalkınma planında geri dönüşüme yer verilmez. Atık yönetiminin önemini hiçe sayılıp bu iş kolunda insanların sömürülerek çalıştırılıyor olması, gelişmemişliğin somut göstergesidir. İngiltere gibi gelişmiş ülkelerde hakim olan kapitalist sistem ise çöpte yatan hazineyi keşfetmiş ve çöpe 'atık' adını vererek çöpten de kârını çıkarmayı başarmıştır. Hem ekonomik hem de çevresel olan bu kâr, İngiltere topraklarındaki kirliliği azaltmakla beraber üretime katkıda bulunur. Atık yönetimine bakışın bu şekilde olduğu ülkelerde geri dönüşüm, modern araçlarla

yönetilir. Belgeselin başında, Rio de Janeiro'da geri dönüşüm merkezi eksikliği ve belediyenin araziyi satma isteğini protesto eden toplayıcıları görürüz. Onlar, "Toplayıcıyız biz, birlikte hareket ederiz. Hakkımızı yemek isteyene dünyayı dar ederiz" derken kolektif bir amaç uğruna çalıştıklarını ve birliktelik duygularını benimzediklerini gösterirler bize. Seslerini duyurmak ve çevre karşıtı kanun veya projelere göz yummamak onları bir başarı hikayesinin kahramanları yapar.

Buna ek olarak, tüketimin azaltılması da dünyadaki birçok çevresel problemin önüne geçer. Belgeselde, 26 yıldır toplayıcılıkla uğraşan Valtir, "99, 100'den bir eksiktir, işte o bir kişi fark yaratabilir" diyerek her birimize doğamızı korumak uğruna atmamız gereken kişisel adımların önemini hatırlatıyor. Marketteki salatalıkları plastik poşete koymayarak, her gün yeni bir plastik su şişesi almayıp uzun ömürlü bir matara kullanarak, her gün içtiğimiz kahvede plastik pipet kullanımından kaçınarak fark yaratan o bir kişi olabiliriz.

Bu yazıyı bitirirken Zumbi isimli toplayıcının dediklerini hatırlayalım: "Hepimiz geleceğimizi düşünmek zorundayız çünkü oğlumun toplayıcı olmasını istemiyorum."

KAYNAKÇA

* Walker, Lucy, Yön. Wasteland. 2010.

* Ak, Öznur ve Genç, Abdullah Talha. "Üniversite Öğrencilerinin Geri Dönüşüm Bilinci Üzerine Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği" Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 2 (Haziran 2018): 21-39



© Günter Lenhardt

Ormanlar yalnızca ağaçtan ibaret değil!

Geçtiğimiz yıl Paris Anlaşması'na taraf olan ve 2053 için net sıfır emisyon hedefi açıklayan Türkiye'de iklim değişikliğiyle mücadeleyle yönelik adımlar atılmaya başlandı. İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında geçtiğimiz kasım ayında düzenlenen COP26'ya katılan Türkiye bu zirvede de önemli bildirgelerin altına imza attı. İmzacı olduğu en önemli bildirgelerden biri Orman ve Arazi Kullanımı Bildirgesi. Bildirgenin ilk maddesi ise "Ormanları ve diğer karasal ekosistemleri korumak." Küresel orman örtüsünün yüzde 90'ını oluşturan imzacı ülkeler, bu bildirgeyle sürdürülebilir kalkınma, kapsayıcı kırsal dönüşüm ve arazi bozulmasını 2030'a dek durdurma hatta tersine çevirme taahhüdünde bulundu.

Gelelim son dönemde Türkiye'de ormanlarla ilgili alınan kararlara...

Resmi Gazete'de 6 Ocak 2020'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı'yla Mersin ve Ankara'nın yanı sıra Kas-

tamonu ve Manisa illerinde bazı orman alanları orman dışına çıkarılmıştı. Yapılan hesaplamalara göre toplam 988 bin 342 m²'lik ormanlık alan orman sınırları dışına çıkarılmış oldu.¹ Buna göre;

a) "Tarım ve Orman Bakanlığına, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerlerden,

b) 19/4/2018 tarihli ve 7139 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği 28/4/2018 tarihi itibarı ile üzerinde yerleşim yeri bulunan alanlardan,

c) Yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan, sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanların, Orman Genel Müdürlüğüne orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tesciline ilişkin usul ve esasları belirlemek" üzerine karar alındı.

Bu düzenlemeler ormanın ne büyük bir ekosistem olduğunu göz ardı ederek, ormanın sadece ağaç varsa orman olduğunu ileri sürüyor. Oysa Türkiye, Kasım 2021 tarihinde gerçekleşen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Taraflar Konferansı'nda (COP26) 133 ülke ile birlikte Orman ve Arazi Kullanımı Bildirgesi'ni imzaladı. Küresel orman örtüsünün yüzde 90'ını oluşturan imzacı ülkeler, bu bildirgeyle sürdürülebilir kalkınma, kapsayıcı kırsal dönüşüm ve arazi bozulmasını 2030'a dek durdurma hatta tersine çevirme taahhüdünde bulundu. Türkiye'nin imzacı olduğu bu taahhüde uygun politikalar geliştirilmesi gerekliliği ortadayken, geçmişte alınmış kararları da sorgulaması zaruridir.

Türkiye iklim değişikliğiyle mücadelede kararlı mı?

İklim değişikliğiyle mücadelede kararlı adımlar atan ve net hedefler belirleyen Türkiye, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Raporu'nu da göz önünde bulundurarak gerçek bir iklim mücadelesi için ormanlar

özelinde acilen harekete geçmelidir. Ormanları ve diğer karasal ekosistemleri koruma maddesine uygun hareket etmek için 6 Ocak 2020'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanan orman sınırları dışına çıkarma işlemlerine ilişkin yönetmeliği ise tekrar ele almalıdır.

İklim acil durumuna göre ormanlar özelinde acilen yapılması gerekenler var:²

- Direnç oluşturmak için ekosistemleri korumalı ve onarmalıyız. Sağlıklı ekosistemler, kaçınılmaz iklim değişiklikleri karşısında daha dayanıklıdır.
- Topraklarımızın ve okyanuslarımızın %30'unu korumalı ve okyanus ekosistemleri üzerindeki tüm baskıları azaltmalıyız.
- Ormansızlaşmaya son vermeliyiz,
- Ormanları ve diğer karasal ekosistemleri restore etmeli, hayvansal ürünlerin üretim ve tüketiminde azalma ve daha fazla bitki bazlı beslenme ile birlikte agro-ekolojik yaklaşımı benimsemeliyiz.



© Christian Åslund / Greenpeace

¹ www.yesilgazete.org/dort-ilde-daha-ormanlik-alanlar-orman-siniri-disina-cikarildi-10-binlerce-hektar-yok-edilebilir/

² www.greenpeace.org/static/planet4-international-stateless/2021/08/6e4e5e21-greenpeace-briefing_ipcc-wg1-key-takeaways_090821.pdf

PENGUENLER HAKKINDA 13 İLGİNÇ BİLGİ

Her yıl 20 Ocak'ta Dünya Penguen Farkındalık Günü'nü kutluyoruz. Antarktika'da yaşam alanları ve temel besin kaynakları tehdit altında olan bu eşsiz canlıları hatırlamak için çok sebebimiz var. İşte bunlardan bazıları...



- 1 İmparator penguenler suda 560 metreye kadar dalabilirler, bu o kadar derindir ki o seviyede neredeyse hiç ışık yoktur. Adélie pengueni 180 m'ye, sakallı penguen ise (Chinstrap pengueni) 70 m'ye dalar.
- 2 Leyleklerin penguenlerin yaşayan en yakın akrabaları olduğu düşünülüyor.
- 3 İmparator penguenler, çiftleşmeye ve karaya çıkmaya hazır olmadan önce 8 yıl denizde kalabilirler. Adélie ve sakallı penguenin hazırlığı ise 3-7 yıl sürer.
- 4 Antarktika'da Adélie penguen kolonisinin de yaşadığı Ardley Adası 6.700 yaşında.
- 5 Soyu tükenmiş dev penguen (colossus penguin) 2 metreden uzundu ve 110 kg. ağırlığındaydı.
- 6 Penguenlerin kan dolaşımı kanatlarını aşırı derecede soğuk tutar, böylece vücut ısını korurlar ve ayakları üşümez.
- 7 Penguenler, su altında gözlerine çarpan ışığın bükülmesini önleyen düzleştirilmiş kornealara sahiptir. Bu, penguenlerin su altında net bir şekilde görmelerini sağlayarak avlanmalarına ve avcılardan kaçınmalarına yardımcı olur.
- 8 Adélie penguenleri, 500.000 yuvadan oluşan koloniler kurabilir. Bu 1 milyon yetişkin penguen demek!
- 9 Çoğu kuşun aksine penguenlerin içi boş kemikleri yoktur.
- 10 Penguenlerin dillerinde, balıkları tutmalarına yardımcı olmak için geriye dönük keratinden yapılmış sivri uçlar bulunur.
- 11 Her iki penguen ebeveyni de ayırım olmaksızın yavrularına bakar.
- 12 Denizde ayrı geçen bir kıştan sonra, penguen çiftleri çiftleşme çağrısı yoluyla birbirlerini bulup aynı yuvalama konumuna geri döner.
- 13 Penguenler, suyu dışarıda tutan ve onları hidrodinamikleştiren, aşırı düzenli çok sayıda tüye sahiptir.



Aylık birden fazla dergi alıp, bunları okullara ulaştırarak **gençleri Greenpeace ile tanıştırmaya ne dersiniz?**

Merhaba,

Bildiğiniz üzere Greenpeace Akdeniz Dergi, yalnızca çevre hakkında ve ana akım medyada yer alamayan gelişmeler üzerine yayın yapmaktadır. Bu haberlerin ve bilgilerin daha erişilebilir ve yaygın olması için dergilerimizi mümkün olduğunca fazla kişiyle paylaşmak istiyoruz.



Dilerseniz 1 adetten fazla dergi hak edişlerinizi sizin adınıza bizlerle iletişime geçen, okumaya ve gelişmeye hevesli öğrencilere iletiyoruz. Fazla sayıdaki dergilerinizi kendi çevrenize iletmek isterseniz, **"BANA"** yazıp **2322**'ye mesaj atabilirsiniz.

GREENPEACE

Kampanya katılım SMS bedeli Türk Telekom, Turkcell ve Vodafone için SMS başına KDV ve OIV dahil 0,65 TL'dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek değişiklikleri aboneye yansıtma hakkını saklı tutar.